

Retningslinjer for habilitet i kommunale avgjørelser

Dokumentnummer 1720, Versjon 1.4

Endret: Åse Liv Bjønnum (08.07.21)

Kontrollert: Magnus Mathisen (Ok 25.08.21)

Magnus Mathisen (Godkjent 25.08.21)

Revisjonsansvarlig: Magnus Mathisen
(30.06.22)

Retningslinjer for habilitet i kommunale avgjørelser

Formål

Habilitetsreglene i relevant lovverk og retningslinjer får anvendelse i forbindelse med saksbehandling og ved andre avgjørelser i den kommunale virksomhet.

Formålet med habilitetsreglene er:

- å sikre at kommunens innbyggere har tillitt til forvaltningen.
- å sikre at kommunens innbyggere og andre har tillit til at avgjørelser blir tatt på korrekt grunnlag
- at saksbehandlingen skal være objektiv, legitim og sikre likebehandling.
- å beskytte den ansatte mot tvil om troverdigheten i saksbehandling og ved andre beslutninger.

Gjelder for

Alle ansatte, folkevalgte og alle som utfører arbeid i kommunens tjeneste. Det er den enkeltes plikt å selv vurdere sin habilitet i den enkelte sak eller avgjørelse

Definisjoner

Når en snakker om at en person er inhabil, vil det si at vedkommende som skal forberede grunnlaget til, eller avgjøre en sak, har en slik tilknytning til et saksforhold eller til sakens parter at det svekker tilliten til hens upartiskhet. Det er ikke noe klanderverdig i å være inhabil, kun dersom saken håndteres når en er inhabil.

Beskrivelse

Kommunens etiske retningslinjer om habilitet:

Folkevalgte og ansatte skal opptre upartisk og praktisere likebehandling. Kommunens interesser og personlige interesser, skal ikke blandes.

Den enkelte har selv ansvar for å opplyse om egen habilitet og å tre til side når saken krever det. Dobbeltroller og rollekombinasjoner som kan føre til interessekonflikter, eller påstander om dette, skal unngås.

Automatisk inhabilitet

En ansatt, folkevalgt eller annen som utfører arbeid i kommunens tjeneste vil automatisk være inhabil dersom hen:

- selv er part i saken
- er forelder eller barn til en part
- søsken eller svogerskap til en part
- er eller har vært i et ekteskapsliknende forhold med en part
- er fosterforelder eller fosterbarn til en part
- er eller har vært verge eller fullmektig for en part i saken, eller etter at saken begynte
- er leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for:
- et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller -
- et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Skjønnsmessig vurdering ut fra omstendighetene

En ansatt, folkevalgt eller annen som utfører arbeid i kommunens tjeneste vil også være inhabil dersom andre

særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hens upartiskhet. Dette er en skjønnsmessig vurdering som må avgjøres konkret i det enkelte tilfelle.

Det avgjørende er ikke den reelle tilknytningen til saken, men hvorvidt relasjonen kan føre til at det stilles spørsmålstegn ved om avgjørelsen er upartisk behandlet.

Forvaltningsloven beskriver ulike omstendigheter som har særlig tung vekt i disse vurderingene.

For eksempel skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for hen selv, eller noen hen har nær personlig tilknytning til.

Terskelen for inhabilitet er høy. Det skal være særlige forhold som ligger til grunn. Ikke enhver fordel, tap eller ulempe er grunn for inhabilitet.

Ved tvil skal det også legges vekt på om andre har reist spørsmål omkring habilitet.

Særlovgivning for folkevalgte jfr. kommunelovens §11-10 annet ledd

En folkevalgt som har vært med på å forberede eller treffe vedtak i en sak som ansatt i kommunen, er inhabil til senere å behandle den samme saken i et folkevalgt organ i kommunen. Første punktum gjelder ikke når årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan behandles i et folkevalgt organ.

Virkningen av inhabilitet

Er man inhabil, må en fratre behandlingen og arbeidet med saken. I forvaltningsloven §

6 første ledd heter det at en offentlig tjenestemann er inhabil «til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak».

Dersom en inhabil har deltatt i forberedelsen av eller i avgjørelsen av en sak utgjør dette en saksbehandlingsfeil som kan medføre at det vedtak som er truffet blir ugyldig. Et vedtak som lider av en slik saksbehandlingsfeil er likevel

«gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold», jf. forvaltningsloven § 41.

I kollegiale organer fører inhabilitet for et medlem ikke nødvendigvis til at organets vedtak blir ugyldig. Det vil bare være aktuelt hvis inhabiliteten kan ha hatt betydning for vedtakets innhold.

Ansvar og Myndighet

Kommunedirektøren har ansvar for at dokumentet til enhver tid er oppdatert iht. gjeldende lovverk. Det er den enkeltes eget ansvar å selv vurdere sin habilitet.

Referanser

Lover, forskrifter og interne retningslinjer og styringsdokumenter.